

Гречишкіна Т. О. Аспекти формування професійної компетентності вчителя XXI ст. / Т. О. Гречишкіна, І. Ю. Сергєєва // Оптимізація мотиваційних складників та формування ключових предметних компетенцій у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації як чинники вдосконалення підготовки сучасних фахівців (Харків, 1–3 лютого 2017 р.) : матеріали Міжрегіональної наради тренінгу викладачів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків : ФОП Петров В. В., 2017. – С. 29–31.

Гречишкіна Т. О., Сергєєва І. Ю.

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ XXI СТ.

У статті розглянуто поняття професійної компетентності; аспекти професійної компетентності вчителя XXI ст.; проаналізовано підходи до тлумачення змістовності поняття «професійна компетентність»; систематизовано аспекти формування професійної компетентності вчителі XXI століття.

Ключові слова: аспекти, професія, компетентність, формування.

XXI ст. – час трансформації соціокультурного простору, кризи національної самосвідомості та культури, і, як наслідок, подальшої диверсифікації усієї системи освіти. Вимоги, що висуваються державою та суспільством до якості підготовки майбутніх фахівців, зумовлюють необхідність дослідження проблеми професійної компетентності.

Метою написання статті є розгляд проблеми формування професійної компетентності вчителя XXI століття.

Проблема професійної компетентності стала об'єктом дослідження

С. Бондар, О. Пометун, І. Родигіної, Г. Селевко та ін. Незважаючи на значну кількість досліджень, у педагогіці не сформульовано єдиного підходу до тлумачення явища професійної компетентності. За твердженням В. Болотова та В. Серикова компетентносний підхід передбачає вміння фахівцем вирішувати проблеми [1, 14]. А. Вербицький розглядає компетентність через систему завчасно засвоєних знань: «Щоб бути теоретично й практично компетентним, студенту необхідно зробити подвійний перехід: від знака – до думки, а від думки – до вчинку, дії. Перехід від інформації до її використання опосередковується думкою, що і робить цю інформацію знаннями» [2, 103]. Зазначене дає змогу говорити про розуміння професійної компетентності як систему знань і вмінь. Ми в свою чергу погоджуємось з позицією Г. Селевко, яка розуміє компетентносний підхід як «інтегральну якість особистості, яка проявляється в її загальній здатності та готовності до діяльності, що ґрунтується на знаннях і досвіді, які набуті в процесі навчання і соціалізації та орієнтовані на самостійну і успішну участь у діяльності» [4, 139]. Наша позиція обумовлена тим, що це твердження є найбільш ґрунтовним відповідно до вимог сьогодення.

В результаті аналізу наукових праць з питання професійної компетентності вважаємо за доцільне визначити Топ10 основних її компонентів: 1) *інформаційна*; 2) *комунікативна*; 3) *продуктивна*; 4) *автономізаційна*; 5) *моральна*; 6) *психологічна*; 7) *предметна*; 8) *соціальна*; 9) *математична*; 10) *особисті якості викладача*.

Інформатизація суспільства зумовила зміни в системі освіти та спровокувала трансформацію вимог до сучасного вчителя. Впровадження інноваційних моделей навчального процесу передбачає наявність навичок роботи з новітніми інформаційними технологіями.

Якісне застосування комп'ютерних технологій забезпечить можливість організації неперервного та ґрунтовного затаєння навчального матеріалу.

В цих умовах вважаємо за доцільне зосередити увагу на важливості формування інформаційно-комунікаційної компетенції як однієї з важливих складових професійної компетентності сучасного вчителя.

Інформаційно-комунікаційна компетентність передбачає наявність у особистості здатностей: застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в навчанні та повсякденному житті; раціонально використовувати комп'ютер і комп'ютерні засоби під час розв'язування завдань, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням і передаванням; будувати інформаційні моделі й досліджувати їх за допомогою засобів ІКТ [3, 174].

Формування інформаційно-комунікаційної компетенції майбутніх вчителів має здійснюватись у трьох площинах: загальній, загально-педагогічній та предметній. В результаті засвоєння системи знань, умінь та навичок з представлених блоків студент отримає змогу здобути основні відомості про ПК, правила техніки безпеки, основи роботи на комп'ютері, до яких входять відомості про основні програмні засоби; програмні пакети загальнонаукового призначення, педагогічними програмними засобами, методику застосування ІКТ в навчальному процесі; програми MS Office (Word, Power Point, Microsoft Publisher, Excel), Інтернет-ресурси та ін. Все це надасть можливість майбутньому вчителю в своїй професійній діяльності втілювати інноваційні підходи під здійснення навчального процесу.

Проблема формування професійної компетентності фахівців в сфері освіти – особливо актуальна. Компетентний вчитель – фахівець спроможний здійснювати процес навчання з урахуванням вимог сучасного суспільства, іноваційних підходів зорієнтованих на покращення засвоєння навчального матеріалу учнями. Професійна компетентність – система компетенцій, якими володіє спеціаліст в конкретній сфері. Таким чином, зазначимо, що для нас як працівників сфери освіти, які формують майбутніх вчителів, з метою їх

підготовки для подальшої професійної діяльності, необхідним є дослідження окремих компетенцій та особливостей їх формування.

Література

1. Болотов В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной парадигме / В. Болотов, В. Сериков // Педагогика. – 2003 – № 10. – С. 8-14.
2. Вербицкий А. Педагогическая технология с позиций теорий контекстного обучения // Вестник «Педагогика и психология». – 2010. – № 2. – С. 103
3. Пересторонина И. Особенности формирования профессиональной компетентности будущего учителя при изучении второго иностранного языка // Научное исследование и российское образование: идеи и ценности 21 века. Материалы 6-й междисциплинарной научно-практической конференции аспирантов и соискателей 3 – 4 апреля 2003 года / Сост. Н. В. Фанькина. – М.: АПК и ПРО, 2003. – С. 177 – 181.
4. Селевко Г. Компетентности и их классификация / Г. Селевко // Народное образование. – 2004. – № 4. – С. 138 – 143.